

Godt og grundig om ROP-lidelser

SAMMENVEVD Integrerte behandlingstiltak er et gjennomgående tema. Foto: Lyntha Scott Eiler / Library of Congress

Komplekse problemstillinger stiller høye krav til kompetanse, og samhandling mellom instanser. *Sammensatte problemer, sammenvevde tiltak* kan bidra til å bedre samarbeidet.

ANMELDT AV

Rolf W. Gråwe

PUBLISERT **1. desember 2022**

EMNER

ROP-lidelse

samtidig ruslidelse og psykisk lidelse

integret behandling

BOK *Sammensatte problemer, sammenvevde tiltak. Integrert behandling av rus og psykiske lidelser* **FORFATTER** Lars Lien (red.) og Tore Willy Lie (red.)

FORLAG Fagbokforlaget

UTGITT 2022 SIDER 344

Personer med samtidig rus- og psykisk lidelse (ROP-lidelser) har ofte langvarige problemer med høy morbiditet og mortalitet, mange psykososiale vansker og svakere behandlingsrespons enn personer med andre typer psykiske lidelser. I tillegg er helsehjelpen fordelt mellom psykisk helsevern, tverrfaglig spesialisert rusbehandling og kommunehelsetjenesten, noe som understreker viktigheten av tverrfaglig samarbeid. Helhetlige og sammenhengende tiltak er et gjennomgangstema i boken *Sammensatte problemer, sammenvevde tiltak* av Lars Lien og Tore Willy Lie (red.). Tverrfaglighet og samhandling knyttes blant annet til integrerte behandlingstiltak (behandling av både den psykiske lidelsen og rusmiddel-lidelsen), ambulante ACT- og FACT-tilbud, botilbud, jobbtiltak, motiverende tiltak og brukermedvirkning. I tillegg inneholder boken interessante kapitler om samarbeid med politiet og kriminalomsorgen, somatisk sykdom og levevaner, vold og suicidalitet, pasienten og fastlegen, perspektiver på tvang, samt om recovery-modellen.

«Skyvespillet» og andre fallgruver

Mange av temaene er presentert i tidligere bøker, men en fordel med denne utgivelsen er at tiltakene omtales spesifikt for pasienter med ROP-tilstander. Redaktørene presenterer innledningsvis sine tanker om betydningen av samhandling for denne pasientgruppen, og vektlegger horisontalt og vertikalt samarbeid i et pasientforløp. For å lykkes fremheves betydningen av at helsepersonell danner et helsefelleskap, hvor de blant annet etterstreber å unngå «skyvespillet» – der ansvaret hele tiden skyves over til

andre – ved å gjøre seg kjent med hverandres tjenestetilbud og spille hverandre gode. Boken gir gjennomgående realistiske kasuseksempler som gjør stoffet forståelig og mer praktisk anvendelig, og stiller i tillegg tankevekkende refleksjonsspørsmål rundt temaene som presenteres. I kapittelet om kartlegging og utredning fremheves det at to tredjedeler av de som kommer til behandling for rusmiddelavhengighet, også trenger behandling for primære psykiske lidelser. En grundig kartlegging vil kunne gjøre det lettere for behandlere å fange opp dette, noe som kan bedre pasientforløpet. Kapittelet presenterer nyttige forslag til hvordan kartleggingen bør utføres både på kommunalt nivå og i spesialisthelsetjenesten. Det er ikke mulighet til å gå inn på alle kapitlene i denne anmeldelsen, men om jeg skal trekke frem ett kapittel, synes jeg spesielt det om pårørendearbeid er sterkt. Kapittelforfatter Anne Kristine Bergem klarer å legge frem pårørendeperspektivet på en faglig, kunnskapsrik og samtidig levende måte. Leseren får gjennom boken en grundig innføring i mange omfattende fagområder og nyttige referanser til videre lesing. Etter å ha lest boken sitter jeg personlig igjen med færre kunnskapshull.

«En del kapitler i denne boken vil nok bli å finne på mange pensumlister, inkludert de pensumlistene jeg selv lager»

Fremtidig pensumlitteratur

Etter min mening har de mest spennende nyvinningene på fagfeltet det siste tiåret funnet sted innen kommunehelsetjenesten. Som psykologspesialist kunne jeg derfor ønsket mer utfyllende beskrivelser av de mange gode tiltakene som finnes i kommunene og innholdet i disse. Særlig har storbyene våre et mangfold av tilbud. For å nevne noen få: hasjavvenningskurs, oppsøkende team, primærhelseteam, mestringsteam, brukerdrevne tiltak, skadereduserende tiltak, overdoseteam, brukerrrom, spesifikke tiltak for ungdom og enheter for psykisk helse og rus.

Som professor kunne jeg også satt pris på større vektlegging av up-to-date empiri om fagstoffet i boken. Det vil si flere referanser til behandlingsstudier og oversikts-studier med effektstørrelser og assosierte behandlingsretningslinjer (av typen «best practice»).

Selv om boken til Lien & Lie dekker en del temaer som beskrives i andre bøker, plasserer den seg oppe på pallplass over mine favoritter. Forfatterne har sydd sammen en meget god fagbok og klarer på en glimrende måte å samle tiltak med fellesnevneren samarbeid på alle tjenesteområder for personer med ROP-lidelser. En del kapitler i denne boken vil nok bli å finne på mange pensumlister, inkludert de pensumlistene jeg selv lager.

En del kapitler i denne boken vil nok bli å finne på mange pensumlister, inkludert de pensumlistene jeg selv lager

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 59, nummer 12, 2022, side 1136-1137

ANMELDT AV

Rolf W. Gråwe